

Energi-, Forsynings- og Klimaudvalget

REJSERAPPORT

DELEGATIONSREJSE TIL FN'S KLIMAKONFERENCE, COP23

FOLKETINGET

Tid: 13.-16. november 2017
Sted: Bonn, Tyskland
Deltagere: Per Husted (S), Søren Egge Rasmussen (EL) og Rasmus Nordqvist (ALT)
Ledsaget af: Morten Villumsen, Udvalgssekretariatet

1. Formål

Formålet med delegationsrejsen til FN's 23. klimakonference (COP23) var at følge de internationale klimaforhandlinger og i margenen heraf holde møder med andre parlamentarikere, meningsdannere, erhvervslivsrepræsentanter, ngo'er, tænketanke m.v. Delegationen deltog i anden forhandlingsuge. Program for rejsen er vedlagt som bilag.

Ref. 17-000640-2

Kontakt: Morten Villumsen

2. Væsentligste punkter fra besøget

Udvalget fulgte FN's klimaforhandlinger gennem daglige briefinger fra den danske delegation, deltagelse i forhandlingsmøder, bilaterale møder og møder med danske ngo'er og erhvervsrepræsentanter.

Nordisk Råd havde igen i år påtaget sig at arrangere bilaterale møder mellem nordiske parlamentarikere og parlamentarikerdelegationer fra andre lande. Der var arrangeret fælles møder med parlamentarikere fra Tyskland, Sydafrika, AOSIS og Spanien. Et planlagt møde med Bangladesh måtte udgå af programmet.

Delegationen deltog desuden i arrangementer på den danske erhvervsstand arrangeret af State of Green, herunder underskriftsceremoni i forbindelse med samarbejdsaftale mellem Baden-Württemberg og Danmark. Derudover mødtes delegationen med 92-gruppen og de øvrige danske ngo'er, med Dansk Energi og deltog i arrangementer i den nordiske pavillon.

Den danske ambassadør briefede delegationen om tysk klima- og energipolitik og de igangværende regeringsforhandlinger. Der var ikke arrangeret studiebesøg i området.

COP 23 var et teknisk møde, hvor Parisaftalen fra 2015 skulle udmøntes. COP'en var under ledelse af Fiji og blev afholdt i Bonn. Fiji ønskede at sætte et østats-præg på konferencen. Det blev bl.a. gjort med at introducere Ocean Pathway på dagsordenen og ved at sætte rammerne for den faciliterende dialog, der skal gøre status for klimaindsatsen og sætte fokus på muligheder for at øge den, under overskriften Talanoa-dialogen.

Under konferencen drøftedes bl.a. emner som "Loss and Damages", Klimafinansiering, øget indsats pr. 2020 for udviklede lande m.m. Landbrugets klimaindsats blev også berørt.

Der var en meget stærk tilstedeværelse af bevægelsen "We Are Still In" eller "America's Pledge", hvor ikke-statslige aktører (føderale stater, byer, universiteter mm.) forpligter sig til at fortsætte arbejdet i USA efter Trump-regeringens beslutning om at træde ud af Parisaftalen.

Ministeriet har oversendt orientering om resultatet af COP23, der er omdelt på EFK alm. del – bilag 56.

Kommende klimakonferencer

Polen er vært for den kommende COP24 i Katowice. Konferencen finder sted fra den 3. til den 14. december 2018.

3. Opfølgning og sammenhæng med udvalgets tidligere arbejde

Delegationen anbefaler, at udvalget fortsat deltager i FN's klimakonferencer med samme delegationsstørrelse (tre til fem medlemmer).

Delegationen var meget tilfreds med programlægning og baggrundsmateriale og anbefaler samme fremgangsmåde fremover.

De fælles møder for de nordiske lande med bilaterale partnere gav en god dynamik i møderne, og det anbefales at fortsætte denne praksis. Ligeledes er inddragelsen af parlamentarikerne i arrangementerne på den nordiske stand positiv og bør fortsætte. Det vil være hensigtsmæssigt med en kort notits om energisamarbejde og klimaarbejdet i de lande, som der forventes bilaterale møder med. Ministeriet anmodes om bidrag hertil. Det vil ligeledes være hensigtsmæssigt med et kort notat om Danmarks energiforbrug og udviklingen heri.

Som opfølgning på rejsen anbefaler delegationen:

- At Nordisk Råd fortsat får en rolle i at arrangere bilaterale møder med andre parter og at møderne holdes fælles nordisk. Der opfordres til møder med ikke statslige aktører, f.eks. "We Are Still In" eller repræsentanter for større byer og stater. Eventuelt også fælles møde med nordiske ngo'er i stil med forrige år.
- At muligheden for et bilateralt besøgsprogram i forbindelse med besøget undersøges.
- At udvalget holder sig orienteret om udviklingen på området i lighed med tidligere år.

Bilag 1:**Program for EFK-udvalgets deltagelse i COP23 Bonn, 13.-16. november 2017****Mandag den 13. november**

Morgen	Transport til konferenceområdet, World Conference Center Bonn.	
8:00 - 9:30	Parliamentary Breakfast on Renewable Energy at COP23 Arrangeres af Presseclub Bonn	<i>Sted: Heinrich-Brüning-Straße 20, 53113 Bonn</i>
12:00	Eventuel frokost	<i>Sted: TBD</i>
13:30 - 14:30	Nordic Green to Scale: Emissions savings potential of scaling up proven low-carbon solutions. Side event om potentialet for udledningsreduktioner ved at opskalere testede lavemissionsudløsninger. Arrangeret af Den Finske Innovationsfond.	<i>Sted: Den nordiske pavillon i Bonn-zonen</i>
14.00	Kort orientering om forhandlingsituationen Den Danske delegation.	<i>Sted: Bula Zone, 3.008</i>
15.00 - 16.30	Measuring progress towards Paris Agreement goals: aligning policy and science in global stocktakes. Side event arrangeret af bl.a. Center for International Climate and Environmental Research (CICERO) og Oxford Universitet.	<i>Sted: Meeting Room 11 i Bonn-zonen</i>
16:30 – 17.30	Briefing ved ngo'erne om forhandlingsituationen	<i>Sted: Media Center, Bula Zone</i>
18:30 - 20:00	Implementing Paris and the SDGs through Fuel Subsidy Reform and Taxation: Country Best Practice Side event om grønne investeringer og afskaffelse af tilskudsordninger for fossile brændsler. Arrangeret af bl.a. Danmark og Finland	<i>Sted: Meeting Room 8 i Bonn-zonen</i>

Tirsdag den 14. november

Morgen	Transport til konferenceområdet, World Conference Center Bonn	
10:00 - 11:30	Mobilise green investment through public and private sector collaboration Side event arrangeret af The Nordic Environment Finance Corporation (NEFCO)	<i>Sted: Den nordiske pavillon i Bonn-zonen</i>
	Eventuel frokost	<i>Sted: TBD</i>
13.15 - 14.45	Joint side-event of UNFCCC and UNEP: Presentation of UNEP 2017 Emissions gap report Side event om UN Environmental Programs gap report, der viser "kløften" mellem det forventede emissionsniveau i 2030 og Parisaftalens 1,5/2 gradersmålsætning	<i>Sted: Meeting room 12 i Bonn-zonen</i>
14.30 - 15.30	US Climate Action – We are still in, Oplæg ved Guvernør Kate Brown, Oregon om klima tiltag på statsniveau.	<i>Sted: Climate Action teltet.</i>

15.45 - 16.15	Embedsmandsbriefing om forhandlingerne v. medarbejder fra Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet	<i>Sted: danske delegationslokale i Bula-zonen 0.306</i>
17.00 - 17.45	State of Green	<i>Sted: Kameha Grand hotel</i>
17.45- 18.15	Underskriftsceremoni med Baden Wuttemberg	<i>Sted: Kameha Grand hotel</i>
19.30 - 21.30	Delegationsmiddag m. ministeren, den danske ambassadør m.fl.	<i>Sted: Restaurant Redüttchen,</i>

Onsdag den 15. november

Morgen	Transport til conferenceområdet, World Conference Center Bonn	
9:00 9:45	Orientering ved Danmarks Ambassadør vedr. den politiske situation i Tyskland.	<i>Sted: Hotellet</i>
12.15 - 13.30	Møde med de nordiske parlamentarikere	<i>Sted: Bula Zone 3.008 (Norge)</i>
16.00 – 17.15	Nordisk bilateralt møde med Sydafrika Arrangeret af Nordisk Råd.	<i>Sted: Bone Zone meeting room 11</i>
14.30 – 18.00	Åbning af højniveausegment med deltagelse af ministre m.fl. Ministeren deltager undervejs	<i>Sted: Plenarsalen, Bula-zonen</i>
17.30- 18.15	Climate Clever Parliamentarians Steen Gade	<i>Sted: Nordiske pavillon, Bula Zone</i>
18.15 - 18.30	Briefing v. den danske delegation	<i>Sted: Det danske delegationslokale i Bula-zonen</i>
18.15 - 19:00	Reception – mingle med parlamentarikere på COP23 (TBC)	<i>Sted: Den nordiske pavillon i Bonn-zonen</i>
19:00 -	Middag Arrangeret af Dansk Energi	<i>Sted: Ameron Hotel Königshof Adenauerallee 9, 53111 Bonn</i>

Torsdag den 16. november

Morgen	Transport til conferenceområdet, World Conference Center Bonn	
09.00 - 09.15	Morning talk (TBD)	<i>Sted: Den nordiske pavillon i Bonn-zonen</i>
11.15 - 12.00	Nordic-German Dialogue on solution for sustainable cities. Side event arrangeret af Nordisk Råd og de nordiske ambassader i Tyskland	<i>Sted: Den nordiske pavillon i Bonn-zonen</i>
Mellem 13.00- 13.30	Briefing v. embedsmænd Afhænger af endeligt tidspunkt for afgivelse af National Statement	<i>Sted: Det danske delegationslokale i Bula-zonen</i>
14.00 - 15.00	Bilateralt nordisk møde med Tyskland Arrangeret af Nordisk Råd	<i>Sted: Bonn Zone, room 3</i>

16.00 - 16.00	Bilateralt nordisk møde med AOSIS Arrangeret af Nordisk Råd	<i>Sted: Bonn-zone, room 2</i>
17.00- 17.30	Bilateralt nordisk møde med Spanien Arrangeret af Nordisk Råd	<i>Sted: Bonn-zone, room 11</i>

Fredag den 17. november

Morgen	Morgenmad	<i>Sted: Hotellet</i>
Morgen	Transport til konferenceområdet, World Conference Center Bonn	
10.00 - 13.00	Afsluttende plenar for COP23	<i>Sted: [Plenarsalen, Bula-zonen]</i>
11.30- 13.00	Active customers enabling COP 23 Side event om forbrugernes rolle fsva. klimaindsatsen	<i>Meeting room 11 i Bonn-zonen</i>
	Eventuel frokost	<i>Sted: TBD</i>
15.00 - 18.00	Afsluttende plenar for COP23 fortsætter om nødvendigt.	<i>Sted: [Plenarsalen, Bula-zonen]</i>